

4. Герст Пол, Томсон Грехем. Сумніви в глобалізації. Міжнародна економіка і можливості керування / Артем Войтович (пер.з англ.), Оксана Орленко (пер.з англ.). – К. : К.І.С., 2002. – 306с. : рис. – Бібліогр.: с. 253-269
5. Даненбург В., Монкриф В., Тейлор В. Основы оптовой торговли: Практик. курс – М. : Сирин, 2003. – 248с. : рис. – (Оптовая торговля)
6. Гнилуша Н. Екологічна освіта – складова культури майбутнього вчителя // Рідна школа.–1999.–№7-8.–С. 40-42.

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ГАЛУЗІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Левчук Н.В. (Вінниця)

Аналіз сучасних концепцій професійної підготовки майбутніх учителів в галузі екологічної освіти і виховання учнів дозволяє визначити, що пріоритетним напрямом в умовах гуманізації та гуманітаризації діяльності ВНЗ є розвиток особистості майбутніх учителів, формування їх екологічної культури, створення умов для розвитку творчої активності у професійно-педагогічній діяльності.

На сучасному етапі педагогічну діяльність учителів у галузі екологічної освіти і виховання учнів розуміють як інтегративну, цілісну, багатоаспектну, спрямовану на формування особистісних якостей учнів, що вступає у протиріччя з практикою підготовки майбутніх учителів[1].

Водночас зазначимо, що до цього часу у ВНЗ домінує предметна система навчання, результатом цього є фрагментарність знань студентів, не сформованість мотивів професійної діяльності учителів у галузі екологічної освіти і виховання учнів, відсутність ініціативи і творчості у роботі молодих учителів.

Проведений аналіз навчальних програм вищих навчальних закладів, процесу підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін свідчить, що взаємозв'язок між вивченням екологічних проблем, фаховою і педагогічною підготовкою вчителя до діяльності у галузі екологічної освіти і виховання учнів або зовсім відсутній, або обмежується зв'язком фахових і екологічних знань, що призводить до недостатньої сформованості професійної компетенції майбутніх учителів, низького рівня їхньої екологічної культури. Розв'язанню цієї проблеми заважає і відсутність єдиної системи неперервної підготовки майбутніх учителів до екологічної освіти і виховання учнів.

Аналіз теоретичних підходів до підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін щодо екологічної освіти і виховання учнів показав, що на сьогоднішній день необхідне використання таких форм і методів у даному процесі, які поєднують процесуальну і діяльну складові підготовки і спрямовані на формування особистості майбутніх учителів, які здатні на високому рівні виконувати свою місію в соціальній і професійній структурі суспільства [2].

Під готовністю учителя до екологічної освіти і виховання учнів ми розуміємо складне, інтегративне, системне, особистісне утворення, яке включає екологічну культуру вчителя, систему філософських, психолого-педагогічних, екологічних, спеціальних наукових, методичних знань, умінь і навичок з організації означеного виду діяльності, яке виникає в результаті певного досвіду і ґрунтується на формуванні позитивного ставлення, усвідомленні мотивів і потреб у даній діяльності та проявляється у конкретних його діях.

Педагогічні умови побудови навчально-виховного процесу щодо фор-

мування готовності майбутніх вчителів природничих дисциплін до екологічної освіти і виховання учнів складаються з трьох груп: умови щодо відбору змісту навчального матеріалу, умови щодо організації навчально-виховного процесу, умови, які забезпечують розвиток професійних інтересів студентів.

Підготовка майбутніх учителів до екологічної освіти і виховання учнів має ступеневий характер і передбачає чотири етапи: діагностико-прогностичний, освітньо-розвиваючий, практичний і удосконалення. Залежно від визначеного рівня готовності майбутніх учителів природничих дисциплін визначається динаміка мети, завдань, форм та методів педагогічного впливу на різних етапах даного виду підготовки.

Потребують оновлення зміст, форми і методи підготовки учителів спеціальних дисциплін до екологічної освіти і виховання учнів, доцільно враховувати ступеневість у підготовці майбутніх учителів до екологічної освіти і виховання учнів, впроваджувати інноваційні технології навчання, створювати умови для розвитку професіоналізму педагогів, передбачати розробку і видання спеціальної науково-методичної літератури, розробляти цільові комплексні програми підвищення кваліфікації учителів природничих дисциплін.

У практику підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін нами впроваджено узагальнюючий спецкурс «Теорія і методика екологічної освіти», який є системоутворюючим у формуванні готовності майбутніх учителів природничих дисциплін до діяльності у галузі екологічної освіти та виховання учнів. Завданням спецкурсу є формування у студентів комплексу психолого-педагогічних знань, відповідних умінь і навичок реалізації цих знань в еколого-педагогічній діяльності майбутніх вчителів загальноосвітніх шкіл [3].

Експериментом підтверджено, що ефективність підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін до діяльності у галузі екологічної освіти і виховання учнів забезпечується за умов:

- педагогічно обґрунтованого відбору і оволодіння екологічним матеріалом в процесі вивчення суспільних, психолого-педагогічних та фахових дисциплін на основі критеріїв науковості, професійної значущості і методичної доцільності;
- методично доцільного добору організаційних форм і методів такого виду підготовки, які відповідають рівню готовності студентів і дозволяють вийти на більш високий рівень розуміння екологічних проблем, формування практичних умінь і навичок, які дають можливість застосовувати одержані теоретичні знання у практичних ситуаціях педагогічної діяльності;
- забезпечення режиму найбільшого сприяння реалізації індивідуальних інтересів, можливостей і здібностей студентів;
- забезпечення пріоритетної ролі самостійної роботи студентів;
- забезпечення органічного взаємозв'язку гнучких технологій вивчення теоретичних курсів з практичною педагогічною діяльністю майбутніх учителів.

Процес добору змісту еколого-педагогічної підготовки майбутнього вчителя природничих дисциплін підпорядкований і іншим детермінантам, до яких ми відносимо:

- специфіку підготовки вчителя конкретної спеціальності («біологія», «географія», «хімія»);
- особистість і рівень її підготовки до сприйняття ідей екологічної освіти;
- характер регіонального компоненту базисного навчального плану загальноосвітньої школи.

Зміст екологічної освіти, що побудований за вищезазначеними принци-

пами, має забезпечити формування відповідних знань, вмінь та технологій, інтересів, потреб та мотивів, поглядів, переконань, ставлення (статичний план особистості), а також є основою творчої діяльності вчителя (динамічний план) в галузі екологічної освіти і виховання школярів.

Література

1. Ніколаєнко С.М. Вища освіта – джерело соціально-економічного і культурного розвитку освіти. – К.: Знання, 2005. – 319.
2. Нінова Т.С. Підготовка майбутніх вчителів хімії до екологічної освіти і виховання учнів: Дис. канд. пед. наук: 13.00.04. – К., 2001. – 200с.
3. Теоретичні аспекти проблеми підготовки майбутніх вчителів до екологічної освіти. . – Наукові записки. Серія : Педагогіка і психологія. – Випуск 5. – Вінниця: ВАТ "Віноблдрукарня", 2002, с. 49 – 52.

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Логвіна-Бик Т.А. (Мелітополь)

На сучасному етапі розвитку суспільства гостро постає питання поліпшення професійної підготовки особистості студента до подальшої практичної діяльності. Сьогодні основна увага звертається на пошук та винайдення нових освітніх технологій навчання та механізмів, які поєднували би особистісні якості людини та технологію практичної підготовки кваліфікованого спеціаліста. Саме педагогічна виробнича практика студентів в середніх загальноосвітніх закладах і є основним зв'язуючи ланцюгом в освітній технології підготовки фахівців.

Під час проходження практики студенти IV-V курсів ознайомлюють учнів не тільки з рослинністю та тваринним світом рідної місцевості, але й з різноманітними виробничими та медичними закладами, сільськогосподарськими об'єктами, клінічними лабораторіями.

Форми організації навчальних занять можуть бути різними в залежності від їх змісту, постійного чи тимчасового характеру проведення, кліматичних та інших особливостей. Окремі види практичних занять (навчальні екскурсії, спостереження за природою, практичні роботи на місцевості, суспільно-корисна праця тощо) можуть проводитись під час навчального року. Практична спрямованість занять ефективно сприяє перетворенню теоретичних базових знань зі шкільного предмету біології на індивідуальні навички учнів.

Метою педагогічної практики в школі є удосконалення і втілення теоретичних знань і практичних вмінь, набутих студентами в курсах педагогіки, психології і особливо методики викладання біології; здійснення цілісної системи навчально-виховної роботи з учнями з виконанням функцій вчителя біології і класного керівника, а саме: 1. Ознайомлення з проблемною темою школи. 2. Знайомство з кабінетом біології і його матеріально-технічним забезпеченням (наявністю різних видів засобів навчання, дидактичного матеріалу, літератури для вчителя і учнів). 3. Знайомство з куточком живої природи і шкільною земельною навчально-дослідною ділянкою. 4. Ознайомлення з календарним, тематичними і поурочними планами вчителя біології. 5. Ознайомлення з планом виховної роботи класного керівника. 6. Відвідування і аналіз уроків вчи-